

Sygn. akt III S 168/20

POSTANOWIENIE

Dnia 23 września 2020r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący – Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Dyrda

Sędziowie Sądu Okręgowego: Beata Majewska – Czajkowska

Marcin Rak

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2020r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi I. P. (1) i T. P. (1)

przy udziale Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Tarnowskich Górach pod sygn. akt I Ns 859/18

postanawia:

- 1. stwierdzić, że w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach pod sygn. akt I Ns 859/18 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznać skarżącym od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach solidarnie kwotę 2000 zł (dwa tysiące złotych);**
- 3. oddalić skargę w pozostałym zakresie;**
- 4. zwrócić skarżącemu I. P. (1) opłatę od skargi w kwocie 200 zł (dwieście złotych);**
- 5. zwrócić skarżącej T. P. (2) opłatę od skargi w kwocie 200 zł (dwieście złotych).**

SSO Marcin Rak SSO Andrzej Dyrda SSO Beata Majewska – Czajkowska

Sygn. akt III S 168/20

UZASADNIENIE

Skarżący I. P. (2) i T. P. (1) wnieśli skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, w której domagali się stwierdzenia przewlekłości postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym w Tarnowskich Górach w sprawie o sygn. akt I Ns 859/19, przyznania im łącznie mu od Skarbu Państwa kwoty 10.000 zł oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Skarb Państwa – Prezes Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Przede wszystkim Sąd Okręgowy na podstawie akt sprawy o sygn. I Ns 859/19 Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach, ustalił następujący przebieg postępowania:

W dniu 6 września 2018r. do Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach wpłynął wniosek o zniesienie współwłasności nieruchomości. Sprawa została wpisana do repertorium Nc.

10 września 2018r. Systemem Losowego Przydziału Spraw wylosowano sędziego referenta.

Zarządzeniem z 5 listopada 2018r. zwrócono się do Wydziału Ksiąg Wieczystych o wypożyczenie akt GL1T/00002368/o. Pismo zostało wysłane 8 stycznia 2019r., a akta zostały wypożyczone w dniu 15 stycznia 2019r.

Zarządzeniem z 20 maja 2019r. zwrócono się do Komisariatu Policji w R. o wskazanie w terminie 14 dni czy pod adresem R., ul. (...) zamieszkuje U. B., ewentualnie o zwrócenie się do policji, czy znane jest miejsce jego pobytu lub zamieszkania. Nadto zwrócono się do Urzędu Stanu Cywilnego w R. o wskazanie w terminie 14 dni czy zarejestrowano akt zgonu tej osoby. Zarządzenie wykonano 7 czerwca 2019r.

24 czerwca 2019r. do Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach wpłynął odpis skrócony aktu zgonu sporządzony na nazwisko B. U..

Zarządzeniem z 2 lipca 2019r. zobowiązano pełnomocnika wnioskodawców do złożenia postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po U. B. w terminie 2 miesięcy pod rygorem zawieszenia postępowania. Odpis zarządzenia został doręczony pełnomocnikowi skarżących 13 stycznia 2020r.

Zgodnie z art. 2 ust.1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jednolity: Dz.U. z 2018r. poz. 75 ze zm.) przewlekłość postępowania zachodzi wtedy, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego.

Nadto badanie czy w konkretnej sprawie nastąpiła zwłoka w jej rozpoznaniu musi uwzględniać ustalenie rozsądnego terminu postępowania w oparciu o wszystkie okoliczności danej sprawy oraz w oparciu o następujące kryteria: złożoność sprawy, postępowanie samego skarżącego i właściwych organów, jak również znaczenie przedmiotu postępowania dla skarżącego (porównaj: wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 16 maja 2019r., Z. vs. Polska, skarga nr (...), LEX nr 2656646; wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 13 czerwca 2019r., J. vs. Polska, skarga nr (...), LEX nr 2680951; wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 6 czerwca 2019r., T. vs. Polska, skarga nr (...), LEX nr 2677807).

Zwrócić należy uwagę, że zbędną zwłoką nie jest każdy upływ czasu, ale dopiero nadmierne odstępstwo od czasu zwykle koniecznego dla wykonania określonych czynności, dlatego przewlekłość postępowania zachodzi wówczas, gdy zwłoka w czynnościach jest nadmierna (rażąca) i nie znajduje uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy (porównaj: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2013r. (...) 3/13, LEX nr 1318217, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 2 września 2015r., II S 18/15, LEX nr 1797142)

Ponadto należy wskazać, że ustawa nie określa przeciętnego czasu oczekiwania na rozpatrzenie sprawy. W judykaturze zasadniczo za przewlekłe uznaje się postępowanie trwające ponad 12 miesięcy (porównaj: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005/23/384; postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 24 lipca 2008 r., (...) 20/08, LEX nr 493700; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2018r., (...) 56/17, LEX nr 2440458), co ma swoją podstawę w domniemaniu ustawowym ustalonym art. 14 w/w ustawy. Wskazać przy tym należy, że samo przekroczenie wskazanego terminu, nie prowadzi do automatyzmu wyrażającego się stwierdzeniem przewlekłości, gdyż uwzględnić należy nadto terminowość i celowość podejmowanych czynności. Zatem, w świetle utrwalonego orzecznictwa, dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawilości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła

przewlekłość postępowania (porównaj: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2012r., (...) 8/12, LEX nr 1171299; postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 30 lipca 2013r., (...) 9/13, LEX nr 1342903; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2013r. (...) 1/13, LEX nr 1288769; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 18 września 2018r., II S 32/18, Biul.SAKa 2018/3/30; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 3 lipca 2018r., S 13/18, KZS 2018/7-8/70; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2018r., (...) 1/18, LEX nr 2459691; wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 13 czerwca 2019r., J. vs. Polska, skarga nr (...), LEX nr 2680951).

Przewlekłość postępowania musi być nadto następstwem okoliczności, które pozostają w związku przyczynowym z działaniem lub bezczynnością organu prowadzącego postępowanie. Tym samym, jeżeli zwłoka wynika z zachowania strony, uczestników postępowania lub innych organów, na które organ prowadzący postępowanie nie ma wpływu, a równocześnie podejmuje on skutecznie działania dyscyplinujące i naprawcze, zmierzające do jak najszybszego zakończenia sprawy, to brak jest podstaw do stwierdzenia w takich okolicznościach o naruszeniu prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 marca 2018r., (...) 9/18, LEX nr 2459696; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 27 maja 2013r., I ACa 36/13, LEX nr 1327563).

Oceniając zasadność skargi Sąd Okręgowy był zobowiązany również wziąć pod uwagę to, że trudności kadrowe sądu nie mogą blokować sprawnego prowadzenia postępowania. Jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy w najnowszym orzecznictwie, że to na Państwie i organach wymiaru sprawiedliwości spoczywa obowiązek należytego zorganizowania funkcjonowania władzy sądowniczej. Tak samo należy ocenić trudności natury organizacyjnej. Także okoliczność niezłożenia przez stronę wniosku o przyspieszenie rozpoznania sprawy nie może uniemożliwiać uznania skargi za zasadną (porównaj: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2017r., (...) 23/17, LEX nr 2335991 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z dnia 16 stycznia 2018r.; (...) 57/17, LEX nr 2439955).

Przenosząc wskazane powyżej rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy uznać należało, że zaistniały podstawy do stwierdzenia przewlekłości postępowania sądowego w przedmiotowej sprawie. Postępowanie w niniejszej sprawie zostało zainicjowane we wrześniu 2018r. W tym czasie czynności sądu ograniczyły się do czynności wstępnych, w szczególności nie wyznaczono chociażby jednego posiedzenia w sprawie. Z tych względów, obowiązkiem Sądu Okręgowego było uznanie skargi co do zasady za uzasadnioną.

Odnosząc się natomiast do zgłoszonego w skardze żądania przyznania skarżącemu świadczenia pieniężnego, to Sąd Okręgowy miał na względzie, że przyznanie odpowiedniej sumy pieniężnej na podstawie powołanego przepisu stanowi sankcję dla państwa za wadliwe zorganizowanie wymiaru sprawiedliwości oraz rekompensatę dla skarżącego za krzywdę moralną spowodowaną przewlekłością postępowania. Następuje ono w wysokości proporcjonalnej do wielkości zwłoki, jej przyczyn oraz dolegliwości dla skarżącego. Odpowiednia suma pieniężna pełni rolę swoistego zadośćuczynienia za stres i frustrację, spowodowane przewlekłością postępowania sądowego (porównaj: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2017r., (...) 7/17, LEX nr 2300161).

Ustalając wysokość sumy pieniężnej przyznanej skarżącej Sąd miał na względzie treść art. 12 ust. 4 ustawy zgodnie z którym, uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa, a w przypadku skargi na przewlekłość postępowania prowadzonego przez komornika - od komornika, sumę pieniężną w wysokości od 2.000 do 20.000 złotych. Wysokość sumy pieniężnej, w granicach wskazanych w zdaniu pierwszym, wynosi nie mniej niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania. Sąd może przyznać sumę pieniężną wyższą niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, jeżeli sprawa ma szczególne znaczenie dla skarżącego, który swoją postawą nie przyczynił się w sposób zawiniony do wydłużenia czasu trwania postępowania. Sąd Okręgowy kierując się zarówno przedziałem sumy pieniężnej jak również ustaloną jej wysokością za każdy rok przewlekłości postępowania, która w analizowanym przypadku wyniosła 1 rok, nie znalazł szczególnych przesłanek do podwyższenia tej stawki minimalnej (rocznej). Niemniej jednak, wobec ustalenia minimalnej wysokości sumy pieniężnej na kwotę 2.000 zł, taką kwotę przyznano skarżącemu. W konsekwencji uznać należało za nieuzasadnione żądanie wykraczające poza tą kwotę, tj. dodatkowe 8.000 zł i w tym zakresie skarga podlegała oddaleniu.

Reasumując Sąd Okręgowy, biorąc pod uwagę powyższe okoliczności uznał, iż skarga zasługuje na uwzględnienie i na mocy art. 12 ust. 2 ustawy z 17 czerwca 2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, orzekł jak w sentencji przyznając skarżącemu kwotę 2000 zł jako odpowiednią w okolicznościach niniejszej sprawy. O przyznanej sumie pieniężnej Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 12 ust. 4 w/w ustawy. Zwrotu uiszczonej przez każdego ze skarżących opłaty od skargi dokonano na podstawie art. 17 ust. 3 w/w ustawy.

SSO Marcin Rak SSO Andrzej Dyrda SSO Beata Majewska - Czajkowska